

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 6.9.2010
COM(2010) 462 galīgā redakcija
2010/0242 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS

par Eiropas gadu aktīvām vecumdienām (2012. gads)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

SEC(2010) 1002

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Kā uzsvērusi Komisija savā otrajā ziņojumā par demogrāfiju „Novecojošas sabiedrības vajadzību nodrošināšana” 2008. gadā, Eiropas Savienību skar ievērojams iedzīvotāju novecošanas process. Saskaņā ar jaunākajām *Eurostat* prognozēm, kas izdotas 2008. gadā, Eiropas Savienībā 2060. gadā uz katru personu vecumā virs 65 gadiem būs tikai divas personas darbspējīgā vecumā (15–64 gadi), savukārt pašlaik šī attiecība ir viens pret četri. Paredzams, ka lielākais samazinājums notiks laikposmā no 2015. gada līdz 2035. gadam, kad demogrāfiskā sprādziena paaudze būs aizgājusi pensijā. Šīs pārmaiņas izraisa zems dzimstības līmenis apvienojumā ar pieaugošu dzīves ilgumu. Mūsdienās eiropieši dzīvo ilgāk un veselīgāk nekā jebkad iepriekš. Kopš 1960. gada dzīves ilgums ir pieaudzis par astoņiem gadiem, un saskaņā ar demogrāfiskajām prognozēm turpmākajos 40 gados paredzams pieaugums vēl par pieciem gadiem. Šis ir vēsturisks sasniegums, kurš ir pienācīgi jāatzīmē. ES iedzīvotāju vecuma piramīda skaidri liecina par iedzīvotāju skaita pieaugumu uzreiz pēc Otrā pasaules kara beigām, kas iezīmēja demogrāfiskā sprādziena sākumu. Saskaņā ar scenāriju, kurā ņemts vērā iespējamais imigrācijas un dzimstības līmeņa pieaugums¹, darbspējīga vecuma iedzīvotāju skaits Eiropā sāks samazināties no 2012. gada, turpretī iedzīvotāju skaits vecuma grupā virs 60 gadiem turpinās pieaugt par aptuveni diviem miljoniem iedzīvotāju gadā.

Šīs demogrāfiskās pārmaiņas rada gan problēmas, gan iespējas. Iedzīvotāju novecošana var pastiprināt spiedienu uz valstu budžetiem un pensiju sistēmām, kā arī

¹ Otrais Eiropas ziņojums par demogrāfiju: *Meeting Social Needs in an Ageing Society*. SEC (2008) 2911
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=502&newsId=419&furtherNews=yes>.

uz veco ļaužu aprūpes dienestu un sociālo dienestu personāla komplektēšanu. Vecumdienas joprojām bieži vien tiek saistītas ar slimībām un atkarību, un vecāka gadagājuma cilvēki mēdz justies atstumti no darba tirgus, kā arī no ģimenes dzīves un sabiedriskās dzīves. Pastāv bažas, ka vecākās paaudzes var kļūt par smagu nastu jaunākiem cilvēkiem darbības vecumā un ka tas var radīt paaudžu nesaskaņas. Tomēr šajā viedoklī nav ņemts vērā ievērojamais faktiskais un potenciālais devums, ko vecāka gadagājuma cilvēki un jo īpaši demogrāfiskā sprādziena paaudzes cilvēki var sniegt sabiedrībai. Tāpēc, lai risinātu sabiedrības novecošanās problēmu un saglabātu starppaaudžu solidaritāti, ir svarīgi nodrošināt, lai demogrāfijas sprādziena paaudze ilgāk paliek darba tirgū un iespējami ilgi saglabā labu veselību, aktivitāti un autonomiju.

Saistībā ar Nodarbinātības stratēģiju dalībvalstis ir sākušas īstenot priekšlaicīgas pensionēšanās tendencei pretējus pasākumus un panākušas, ka 27 ES dalībvalstīs nodarbinātības līmenis iedzīvotāju vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem ir pieaudzis no 36,9 % 2000. gadā līdz 46 % 2009. gadā. Lai iedrošinātu vecākus darbiniekus turpināt stādāt, darba apstākļi ir jāuzlabo un jāpielāgo vecāku darbinieku veselības stāvoklim un vajadzībām, jāatsvaidzina viņu prasmes, sniedzot labāku piekļuvi mūžizglītībai, un jāpārskata nodokļu un pabalstu sistēmas, lai nodrošinātu efektīvus stimulus ilgāk palikt darba tirgū.

Aktīvas vecumdienas ir arī efektīvs instruments vecuma nabadzības problēmas risināšanai. Eiropas Savienībā 19 % cilvēku vecumā virs 65 gadiem 2008. gadā apdraudēja nabadzība. Ievērojams skaits vecāka gadagājuma cilvēku vecumdienas izjūt kā atstumtības laiku. Labākās nodarbinātības iespējas vecākiem cilvēkiem var palīdzēt novērst dažus nabadzības cēloņus šajā vecuma grupā, savukārt aktīva līdzdalība brīvprātīgos pasākumos var samazināt veco cilvēku izolāciju. Milzīgo ieguldījumu, ko vecāki cilvēki var sniegt sabiedrībai kā brīvprātīgie vai aprūpētāji, ir iespējams efektīvāk mobilizēt, likvidējot šķēršļus, kas pastāv attiecībā uz neatļautu darbu, un izstrādājot atbilstošu sistēmu.

Komisijas paziņojumā „Eiropa 2020 — stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” ir noteikti risinājumi izklūšanai no krīzes un ES ekonomikas sagatavošanai turpmākajai desmitgadei. Saistībā ar integrējošu izaugsmi Komisija uzsver to, ka svarīgi veicināt novecojošās sabiedrības veselību un aktivitāti, lai cita starpā palīdzētu sasniegt augstu nodarbinātības līmeni, veikt ieguldījumus prasmju uzlabošanā un samazināt nabadzību.

Ierosinātais Eiropas gads aktīvām vecumdienām veicinātu un atbalstītu dalībvalstu un to reģionālo un vietējo iestāžu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības centienus veicināt aktīvu dzīvesveidu vecumdienās un pastiprināt darbību demogrāfiskā sprādziena paaudzei piemītošā potenciāla mobilizācijas jomā.

To var uzskatīt par kulmināciju plašākā pasākumu klāstā, ko paredzēts īstenots laika posmā no 2011. gada līdz 2014. gadam, kad ES daudzas savas programmas un politikas pasākumus orientēs uz aktīvu vecumdienu jautājumu un ieviesīs sistēmu jaunu iniciatīvu un partnerību veicināšanai un popularizēšanai aktīvu vecumdienu atbalstam visos līmeņos (dalībvalsts, reģionālajā, vietējā, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības līmenī).

Valsts iestādes, sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības organizācijas visos līmeņos 2011. gadā tiks aicinātas uzņemties konkrētus mērķus aktīvu vecumdienu jomā, pamatojoties uz Eiropas gadā sasniegtajiem rezultātiem. Šie mērķi būs norādīti Eiropas tīmekļa vietnē, kas kļūs par Eiropas gadam veltītu tīmekļa vietni un tiks izmantota arī kā uzraudzības un novērtēšanas instruments.

Eiropas gada galvenā uzmanība 2012. gadā tiks pievērsta tam, lai sāktu īstenot 2011. gadā panāktās apņemšanās, uzlabotu sabiedrības informētību, popularizētu šīs iniciatīvas ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību un iesaistītu citus informācijas izplatītājus. Tiks izplatīti to aktīvu vecumdienu projektu rezultāti, kuriem ir piešķirts finansējums no budžeta līdzekļiem un programmām.

2. APSPRIEŠANĀS REZULTĀTI AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN PAREDZAMĀ IETEKME

2.1. Apspriešanās

Tā kā Komisija ir apņēmusies izstrādāt un īstenot ES politiku saskaņā ar atvērtu pieeju, tā aicināja ieinteresētās personas paust viedokli jautājumā par aktīvām vecumdienu un starppaaudžu solidaritāti un par Eiropas gada iespējamo norises formu, lai iegūtu informāciju, uz kuru pamatojoties, tā varētu sagatavot savu oficiālo priekšlikumu, uzlabot pārskatāmību un veicināt savlaicīgu koordināciju. Apspriešanās notika, izmantojot tiešsaistes anketu, kurā dalībvalstis, sociālie partneri, nevalstiskās organizācijas un citas ieinteresētās personas un eksperti varēja paust savu viedokli. Tā bija pieejama tīmekļa vietnē „Jūsu balss Eiropā”, kas jau ilgāk nekā divus mēnešus ir Eiropas Komisijas nodrošināts vienotais piekļuves punkts dažādām apspriedēm. Aptauja bija veltīta šādiem jautājumiem: problēmas un iespējas, ko novecošanās rada attiecībā uz starppaaudžu solidaritāti; ieteicamie politikas pasākumi; ES īpašā nozīme piemērotu politikas atbildes pasākumu veicināšanā; Eiropas gada tematika un pasākumi; ieinteresēto personu iesaistīšana.

Respondenti kopumā atbalstīja ideju par Eiropas gadu aktīvām vecumdienu. Tie atzinīgi novērtēja informētības uzlabošanas aspektu, kas veicinātu svarīgāko jautājumu nostiprināšanos politiskajā un sabiedriskās politikas dienaskārtībā. Tie arī uzskatīja, ka tas nodrošinātu atpazīstamību un atbalstu cilvēkiem, kuri jau strādā ar šiem jautājumiem, veicinātu labas prakses izplatīšanu, radītu novatoriskas pieejas un jaunas sinerģijas starp pašlaik iesaistītajiem dalībniekiem. Respondenti pauda cerību, ka Eiropas gadam būs ilgstoša ietekme, kas daļēji tiktu nodrošināta, radot ilgtermiņa iniciatīvas. Visu veidu respondenti (pilsoniskās sabiedrības organizācijas, valsts iestādes, sociālie partneri u. c.) pauda augstu ieinteresētību piedalīties Eiropas gada pasākumos, norādīja pasākumus, kurus tie plāno īstenot šajā saistībā, un sniedza ierosinājumus papildu projektiem.

2.2. Paredzamā ietekme

Politikas pasākumi aktīvu vecumdienu jomā galvenokārt ietilpst dalībvalstu kompetencē, un dalībvalstis pastiprina savus centienus mobilizēt vecāka gadagājuma cilvēku potenciālu. Tomēr saņemtās atbildes liecināja par to, ka dalībvalstu iestādes pārliecinoši atbalsta ideju par rīcību ES līmenī un jo īpaši ideju par Eiropas gadu. Tās norādīja, ka Eiropas Savienība varētu atbalstīt to centienus, radot atsaucīgāku vidi ar augstāku politikas veidotāju un sabiedrības informētības līmeni un palīdzot mobilizēt politikas veidotājus un ieinteresētās personas visos līmeņos, veicinot pieredzes apmaiņu Eiropā, uzraugot progresu un palīdzot noteikt kopīgus mērķus un uzdevumus.

Pasākumi, kas pašlaik tiek īstenoti ES līmenī, nespēj pienācīgi nodrošināt pastāvošās vajadzības: 1) uzlabot sabiedrības, politikas veidotāju un citu ieinteresēto personu informētību par aktīvu vecumdienu jautājuma būtisko nozīmi un par vajadzību pastiprināt demogrāfijas sprādziena paaudzes potenciāla mobilizācijas pasākumus; 2)

veicināt informācijas un pieredzes apmaiņu starp dalībvalstīm un ieinteresētajām personām; 3) sniegt dalībvalstīm un ieinteresētajām personām iespēju attīstīt politiku, īstenojot konkrētus pasākumus un apņemoties sasniegt konkrētus mērķus.

Būs vajadzīgs plašs atbalsts visos sabiedrības līmeņos un no daudzām dažādām ieinteresētajām personām. Grūtākais uzdevums ir mobilizēt ieinteresētās personas tā, lai radītu ievērojamu darbību valsts, reģionālajā, vietējā un uzņēmumu līmenī visā ES. Nodrošinot lielāku politisko impulsu un uzlabojot aktīvu vecumdienu politikas pasākumu pamanāmību, politikas veidotājus var iedrošināt izstrādāt vērienīgākas iniciatīvas.

Eiropas gadā īstenojot ES līmenī koordinētus pasākumus, Komisija spētu nodrošināt, ka šie pasākumi ir saderīgi ar citām ES iniciatīvām un programmām.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Līguma par Eiropas Savienības darbību 151. pantā noteikts, ka Savienība un dalībvalstis par saviem mērķiem izvirza „nodarbinātības veicināšanu, dzīves un darba apstākļu uzlabošanu nolūkā tos saskaņot, turpinot ieviest uzlabojumus, kā arī pienācīgu sociālo aizsardzību, dialogu starp darba devējiem un darba ņēmējiem, cilvēkresursu attīstību, kas vērsta uz pastāvīgi augstas nodarbinātības uzturēšanu un cīņu pret sociālo atstumtību”. Lai sasniegtu šos mērķus, Savienība atbalsta un papildina dalībvalstu darbību attiecībā uz darba apstākļiem, tādu personu integrāciju, kuri ir atstumti no darba tirgus, un sociālās atstumtības apkarošanu (LESD 153. panta 1. punkts).

Priekšlikums Lēmumam par Eiropas gadu aktīvām vecumdienām (2012. gads) ir izstrādāts, pamatojoties uz Līguma 151. pantā minētajiem mērķiem, un tā nolūks ir veicināt un atbalstīt dalībvalstu, to reģionālo un vietējo iestāžu, sociālo parteru un pilsoniskās sabiedrības centienus veicināt aktīvu dzīvesveidu vecumdienās. Priekšlikums atbilst 153. panta 1. punktam, jo tā mērķis ir uzlabot vispārējo informētību, stimulēt diskusiju un pieredzes apmaiņu starp dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, lai veicinātu labākas iespējas un darba apstākļus vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalībai darba tirgū un apkarotu sociālo atstumtību. Galvenais nolūks ir veicināt aktīvu nodarbinātību vecumdienās, radot labākas iespējas vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalībai, un veicināt aktīvu sabiedrisko dzīvi vecumdienās, mazinot sociālo atstumtību ar brīvprātīgu darbu, veselīgu dzīvesveidu un autonomu dzīvošanu.

Lēmuma priekšlikuma juridiskais pamats attiecīgi ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 153. panta 2. punkts.

Lēmuma priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā, jo, ņemot vērā vajadzību nodrošināt informācijas pārrobežu apmaiņu un labas prakses izplatīšanu visā Eiropā, ierosinātā Eiropas gada mērķus nav iespējams pilnīgi sasniegt dalībvalstu līmenī, un tāpēc paredzētās darbības apjoma dēļ tie ir labāk sasniedzami ES līmenī.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Eiropas gadam nav nepieciešams papildu finansējums. Gada vai daudzgadu prioritāšu izvirzīšana, pamatojoties uz Nodarbinātības ģenerāldirektorāta budžeta pozīcijām un programmām un arī uz citām saistītām programmām, ir pietiekami elastīga, lai nodrošinātu pietiekamu finansējumu Eiropas gada pasākumu īstenošanai

iepriekšējiem Eiropas gadiem līdzīgā apjomā. Administratīvie resursi ir pieejami arī no pašreizējiem administratīvajiem budžetiem.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS

par Eiropas gadu aktīvām vecumdienām (2012. gads)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 153. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc tiesību akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu³,

rīkojoties saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Līguma 147. pantu Savienība palīdz nodrošināt augstu nodarbinātības līmeni, rosinot dalībvalstu sadarbību un atbalstot, kā arī vajadzības gadījumā papildinot to rīcību.
- (2) Saskaņā ar Līguma 153. panta 1. punktu Savienība atbalsta un papildina dalībvalstu darbību attiecībā uz darba apstākļiem, tādu personu integrāciju, kuri ir atstūmti no darba tirgus, un sociālās atstumtības apkarošanu.
- (3) Saskaņā ar Pamattiesību hartas 25. pantu Savienība atzīst un ievēro vecāka gadagājuma cilvēku tiesības uz cilvēka cienīgu un neatkarīgu dzīvesveidu, kā arī uz līdzdalību sociālajā un kultūras dzīvē.
- (4) Jau vairākās secīgās Eiropadomēs ir atzīta nepieciešamība risināt iedzīvotāju novecošanas ietekmi uz Eiropas sociālajiem modeļiem. Svarīgs atbildes pasākums straujām vecuma struktūras pārmaiņām ir aktīva dzīvesveida veicināšana, tādējādi nodrošinot labas nodarbinātības un aktīvas sabiedriskās līdzdalības iespējas demogrāfiskā sprādziena paaudzei, kas kopumā ir veselīgāka un labāk izglītota nekā tās priekšteči.
- (5) Pieaugošais vecāka gadagājuma cilvēku īpatsvars Eiropā ir paaugstinājis veselīgu vecumdienu veicināšanas nozīmi vairāk nekā jebkad iepriekš. Veselīgas vecumdienas var paaugstināt vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalību darba tirgū, ļaut tiem ilgāk saglabāt sabiedrisko aktivitāti, uzlabot to individuālo dzīves kvalitāti un samazināt slogu veselības un sociālās aprūpes sistēmām.

2 OV C [...], [...], [...], lpp.

3 OV C [...], [...], [...], lpp.

- (6) Viedokli par ES demogrāfiskajām problēmām un šo problēmu iespējamiem risinājumiem Komisija ir izklāstījusi savā 2006. gada 12. oktobra paziņojumā „Eiropas demogrāfiskā nākotne — problēma un tās risinājumi” un 2009. gada 21. aprīļa paziņojumā „Kā risināt Eiropas Savienības iedzīvotāju novecošanās ietekmi”.
- (7) Padome 2007. gada 22. februārī pieņēma rezolūciju „Eiropas demogrāfisko pārmaiņu radītās iespējas un problēmas. Vecāka gadagājuma cilvēku devums ekonomiskajai un sociālajai attīstībai”, kurā uzsvēta vajadzība uzlabot aktīvas līdzdalības iespējas vecāka gadagājuma cilvēkiem, jaunas saimnieciskās darbības iespējas („sirmgalvju ekonomika”), ko rada pieaugošais vecāka gadagājuma cilvēku pieprasījums pēc noteiktām precēm un pakalpojumiem, kā arī vecāka gadagājuma cilvēku pozitīva sabiedriskā tēla būtiskā nozīme.
- (8) Padome 2009. gada 8. jūnijā pieņēma secinājumus „Vienlīdzīgas iespējas sievietēm un vīriešiem. Aktīvas un cilvēka cienīgas vecumdienas”, kuros atzīts, ka Eiropas Savienībā vecāka gadagājuma sievietes un vīrieši saskaras ar būtiskām problēmām, kas apgrūtina to centienus dzīvot aktīvi un novecot ar cieņu, un ierosināti vairāki pasākumi dalībvalstīm un Komisijai.
- (9) Padome 2009. gada 20. novembrī pieņēma secinājumus „Veselīgas un cilvēka cienīgas vecumdienas”, kuros Komisija *inter alia* ir aicināta „izstrādāt informētības uzlabošanas pasākumus, lai veicinātu aktīvu dzīvesveidu vecumdienās, tostarp, iespējams, Eiropas gadu aktīvām vecumdienām un starppaaudžu solidaritātei 2012. gadā”.
- (10) Komisijas paziņojumā „Eiropa 2020 — stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” ir uzsvērts tas, ka, lai panāktu sociālo kohēziju un augstāku ražīgumu, Eiropas Savienībā ir svarīgi veicināt iedzīvotāju veselīgu un aktīvu novecošanu. Paziņojumā ierosināta pamatiniciatīva „Jaunu prasmju un darbavietu programma”, saskaņā ar kuru dalībvalstīm būtu jāveicina aktīvu vecumdienu politika, un pamatiniciatīva „Eiropas platforma cīņai pret nabadzību”. Šo politikas mērķu īstenošanai ir nepieciešama visu līmeņu valsts iestāžu un dažādu nevalstisku ieinteresēto pušu līdzdalība; Savienības līmenī atbalstu savai darbībai tās var gūt no Eiropas gada pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot informētību un veicināt informācijas apmaiņu par labu praksi. Valstu koordinatori ir jānodrošina koordinācija rīcībai valsts līmenī un tas, lai šī rīcība atbilstu Eiropas gada vispārējiem mērķiem. Plānots, ka piedalīsies arī citas organizācijas un ieinteresētās personas.
- (11) Padome 2010. gada 7. jūnijā pieņēma secinājumus „Aktīvas vecumdienas”, kuros tā aicina Komisiju „sagatavot Eiropas gadu aktīvām vecumdienām 2012. gadā, kurā būtu iespējams uzsvērt aktīvu vecumdienu sniegto labumu un to devumu starppaaudžu solidaritātei un popularizēt daudzsološas iniciatīvas aktīvu vecumdienu atbalstam visos līmeņos”.
- (12) Komisijas 2010. gada 27. aprīļa priekšlikumā Padomes Lēmumam „Dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes” dalībvalstis 7. un 8. pamatnostādnē ir aicinātas paaugstināt līdzdalību darba tirgū, izmantojot aktīvu vecumdienu veicināšanas politiku, paaugstināt vecāka gadagājuma cilvēku nodarbinātības līmeni, izmantojot novatoriskus darba organizācijas pasākumus, un uzlabot vecāka gadagājuma cilvēku piemērotību darba tirgum, pilnveidojot to prasmes un nodrošinot līdzdalību mūžizglītības programmās.

Lēmuma priekšlikuma 10. pamatnostādnē uzsvērtā nepieciešamība uzlabot sociālās aizsardzības sistēmas, mūžizglītību un aktīvas integrācijas politiku ar mērķi radīt iespējas cilvēkiem dažādos dzīves posmos un aizsargāt tos pret sociālās atstumtības risku.

- (13) Paziņojumā „Digitālā programma Eiropai”, kas ir pirmā *EU2020* pamatiniciatīva, pieņemta 2010. gada 19. maijā, Komisija ir uzsvērusi informācijas un sakaru tehnoloģijas būtisko nozīmi pilnvērtīgu vecumdienu nodrošināšanā un ierosinājusi pastiprināt apvienotās programmas „Interaktīva automatizēta dzīves vide” (*AAL*) īstenošanu. Digitālajā programmā Eiropai ir arī ieteikts rīkoties saskaņoti, lai uzlabotu visu eiropiešu prasmes digitālajā jomā, tostarp vecāka gadagājuma cilvēku prasmes, kas veido lielāko daļu no tiem 150 miljoniem iedzīvotāju vai aptuveni 30 % no kopējā iedzīvotāju skaita, kuri nekad nav lietojuši internetu.
- (14) Komisija īsteno Eiropas rīcības plānu invaliditātes jomā, kurā, ņemot vērā saistību starp invaliditāti un novecošanu, ir noteikti atbilstīgi pasākumi attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem. Īpaši būtiski ir pieejamības uzlabošanas pasākumi atbilstoši plašam lietotāju lokam paredzētu pakalpojumu un produktu izstrādes (*design-for-all*) pieejām. Turklāt ES un visas dalībvalstis ir parakstījušas ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, kurā iekļauti noteikumi arī attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem.
- (15) Uz aktīvu vecumdienu jautājumu attiecas vairākas Savienības programmas, piemēram, Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, *PROGRESS* programma, Mūžizglītības programma, Sabiedrības veselības aizsardzības programma, īpašas programmas informācijas un sakaru tehnoloģijas un sociāli ekonomisko zinātņu un humanitāro zinātņu jomā Septītajā pamatprogrammā pētniecībai un attīstībai, rīcības plāns „Pilnvērtīgas vecumdienu informācijas sabiedrībā”, pētniecībai un jauninājumiem veltītā apvienotā programma „Interaktīva automatizēta dzīves vide” (*AAL*), Konkurētspējas un jauninājumu programma ar informācijas un sakaru tehnoloģijas ieviešanas pilotprojektiem pilnvērtīgu vecumdienu nodrošināšanas nolūkā un Rīcības plāns par mobilitāti pilsētās. Savienības līdzfinansējums Eiropas gada pasākumiem atbilst tām prioritātēm un noteikumiem, kurus piemēro pašreizējām gada vai daudzgadu programmām un autonomām budžeta pozīcijām nodarbinātības, sociālo lietu un vienlīdzīgu iespēju jomā. Vajadzības gadījumā Eiropas gada pasākumiem var piesaistīt atbalstu no citu jomu programmām un politikām, piemēram, no izglītības un kultūras, veselības aizsardzības, pētniecības, informācijas sabiedrības, reģionālās politikas un transporta politikas jomas.
- (16) Dalībvalstis nespēj pilnīgi sasniegt ierosinātā Eiropas gada aktīvām vecumdienu mērķus, jo ir nepieciešama valstu savstarpējā informācijas apmaiņa un labas prakses izplatīšana visā Savienībā, un tāpēc paredzētās darbības apjoma dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā lēmumā ir paredzēti vienīgi tādi pasākumi, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants
Temats

Ar šo 2012. gads tiek pasludināts par Eiropas gadu aktīvām vecumdienām (turpmāk „Eiropas gads”).

2. pants
Mērķi

Eiropas gada vispārējais mērķis ir veicināt un atbalstīt dalībvalstu un to reģionālo un vietējo iestāžu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības centienus veicināt aktīvu dzīvesveidu vecumdienās un pastiprināt potenciāla mobilizācijas pasākumus to iedzīvotāju strauji augošajā grupā, kuri ir gandrīz sasnieguši 50 gadu vecumu vai ir vecāki par 50 gadiem, tādējādi saglabājot starppaaudžu solidaritāti. Aktīvas vecumdienas nozīmē labāku iespēju un darba apstākļu radīšanu, lai ļautu vecāka gadagājuma darbiniekiem palikt darba tirgū, sociālās atstumtības apkarošanu, veicinot aktīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē, un veselīga dzīvesveida veicināšanu vecumdienās. Pamatojoties uz to, Eiropas gada mērķi ir:

uzlabot sabiedrības informētību par aktīvu vecumdienu būtisko nozīmi, lai uzsvērtu lietderīgo devumu, ko vecāka gadagājuma cilvēki sniedz sabiedrībai un tautsaimniecībai, veicinātu aktīvu dzīvesveidu vecumdienās un pastiprinātu vecāka gadagājuma cilvēku potenciāla mobilizēšanas pasākumus;

stimulēt diskusijas un attīstīt pieredzes apmaiņu starp dalībvalstīm un ieinteresētajām personām visos līmeņos, lai veicinātu aktīvu vecumdienu politiku, noteiktu un izplatītu labu praksi un veicinātu sadarbību un sinerģijas;

piedāvāt pamatu saistībām un konkrētai rīcībai, lai ļautu dalībvalstīm un ieinteresētajām personām visos līmeņos izstrādāt politiku, izmantojot konkrētus pasākumus, un uzņemties ar aktīvām vecumdienām saistītu konkrētu mērķu īstenošanu.

3. pants
Pasākumu saturs

Pasākumi, kurus īsteno, lai sasniegtu 2. pantā izklāstītos mērķus, ir šādas darbības Savienības, valstu, reģionālā vai vietējā līmenī:

- konferences, pasākumi un iniciatīvas, lai sekmētu diskusijas, uzlabotu informētību un veicinātu konkrētu saistību uzņemšanos;
- informācijas, reklāmas un izglītošanas kampaņas;
- informācijas, pieredzes un labas prakses apmaiņa;
- pētījumi un apsekojumi Savienības un valstu līmenī, un rezultātu izplatīšana.

Komisija vai dalībvalsts var apzināt citas darbības, kuras veicinātu Eiropas gada mērķu sasniegšanu, un atļaut izmantot Eiropas gada nosaukumu šo darbību popularizēšanā, ciktāl tas palīdz sasniegt 2. pantā izklāstītos mērķus.

Eiropas gada īstenošanā Komisija un dalībvalstis ņem vērā dzimumu līdztiesības integrēto pieeju.

4. pants

Koordinācija ar dalībvalstīm

Katra dalībvalsts ieceļ valsts koordinatoru, kas atbild par tās dalības Eiropas gadā organizēšanu. Valstu koordinatori nodrošina arī to, lai valstī veiktie pasākumi būtu pienācīgi saskaņoti.

5. pants

Koordinācija Savienības līmenī

Komisija organizē sanāksmes ar valstu koordinatoriem, lai nodrošinātu koordināciju Savienības līmenī un apmainītos ar informāciju, tostarp par uzņemtajām saistībām un to īstenošanu dalībvalstīs.

Savienības līmenī koordinācija notiek arī pastāvošajās politikas komitejās un padomdevēju grupās.

Komisija arī organizē sanāksmes, kurās pārstāvētas tās Eiropas organizācijas vai iestādes, kas darbojas aktīvu vecumdienu jomā, lai saņemtu to palīdzību Eiropas gada īstenošanā.

Eiropas gada pasākumos būs iesaistīts Eiropas Parlaments, dalībvalstis, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Reģionu komiteja.

6. pants

Konsekvence un savstarpējā papildināmība

Komisija kopā ar dalībvalstīm nodrošina šajā lēmumā paredzēto pasākumu saderību ar citām Savienības, valsts vai reģionu shēmām un iniciatīvām, kas veicina Eiropas gada mērķu sasniegšanu.

7. pants

Novērtēšana

Komisija līdz 2014. gada 30. jūnijam iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Eiropas Reģionu komitejai ziņojumu par šajā lēmumā paredzēto iniciatīvu īstenošanu, rezultātiem un vispārējo novērtējumu.

8. pants

Stāšanās spēkā

Šis lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

9. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

[vieta],

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*